
[Home](#) / Õppimisvõimalused vanglateskkonnas

Õppimisvõimalused vanglateskkonnas

ÕPPIMISVÕIMALUSED KUTSEHARIDUSES VANGLATESKKONNAS TALLINNA VANGLA NÄITEL

LILLI SIITKA

Vangla kui institutiooni üks olulisemaid funktsioone on kinnipeetavate karistamine, kuid kõrvuti sellega, on olulisel kohal ka vangide resotsialiseerimine, selleks, et nad suudaksid pärast ühiskonnast eemalolekut elada õiguskuulekat ja täisväärtuslikku elu. Resotsialiseerimise üheks tähtsaimaks osaks on kinnipeetavate õpetamine. Pole teada, kuidas näevad vangid ise oma õppimisvõimalusi kutsehariduses ning seeõttu otsis antud uurimus vastust küsimusele: millised on vangide õppimisvõimalused kutseõppes Tallinna Vanglas? Uurimuse eesmärgiks on uurida vangide tegelike õppimisvõimaluste ja kehtivate mallide kooskõla. Valimi moodustasid 11 Tallinna Vanglas kutseõppes õppivat vangi, kellega viidi läbi kirjalik struktureeritud küsitlus. Andmeid analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil.

Uuringu tulemusena selgus, et põhiliseks infoallikaks vanglas pakutavade õppimisvõimalustega tutvumiseks ei ole mitte igale vangidel ettenähtud individuaalne täitmiskava (ITK), vaid infot saadakse kaasvangidelt ning seejärel tugiisikutelt. Samuti ei ole rahuldavad õppimise jaoks loodud keskkond ning vahendid ja vanglatöötajate ning õpetajate vahel ei ole ühist arusaama sellest, millised peaksid olema kinnipeetavate õppimisvõimalused- ja tingimused. Uuringu tulemused kinnitasid teoreetilist osa ning seal kasutatud eelnevaid uuringuid. Uurimistulemused on olulised vanglapersonalile, sellealastest temaatikast huvitatud avalikkuse osapooletele ning parandusasutusele, samuti õppematerjalina haridusasutustele.

Võtmesõnad: vangla, õppimine, kutseharidus, täiskasvanuõpe

Sissejuhatus

Eestis on hetkeseisuga 3306 kinnipeetavat, sealhulgas 2540 süüdimõistetud vangi ning 766 vahistatut (Justiitsministeerium, s.a.). Kehtiv seadus asetab vangistuse pearõhu kinnipeetava

resotsialiseerimisele ning kinnipeetava ettevalmistamisele õiguskuulekaks eluks pärast vanglast vabanemist (Liba, 2011). Üks olulisi resotsialiseerimise osasid on õpingute alustamine või jätkamine, kuid praegune olukord Eesti vanglates näitab, et kinnipeetavad tegelevad pigem millegi muuga, kui õppimisega (Ojaverre, 2008). Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga 2004, võeti vastu arengukava hariduskorralduseks vanglas. Selle järgi planeeriti vanglas õppijate arvu aastaks 2006 25% pealt 30% peale. Aastaks 2011 oli see protsent tõusnud ainult 28 peale (Justiitsministeerium, s.a.) Sellest ajast peale ei ole tehtud uut hariduskorralduslikku arengukava, kuigi riik peaks pöörama õppimisvõimalustele vanglas suuremat tähelepanu, et kindlustada töövõimelise ühiskonna suurenemise.

Täiskavasvanuõpe väärtustab läbirääkimisi ning valikuid, üritab tõsta enesehinnangut, enesekindlust ning kriitilist mõtlemist (Balyss, 2003). Sellest saab järeldada, et kinnipeetav, kes osaleb vanglas pakutud õppimisvõimalustes, kas siis kutseõppes, koolitustel või põhihariduses, on võimeline peale vabastamist tulema paremini toime vanglavälises elus ning samuti on tal kergem leida tööd, luua suhteid ning tal on kergem hoiduda edasiseist kuritegelikust elust.

Õppimise toetamine ongi võimalik eelkõige läbi soodsa keskkonna loomise. Õppimist soodustav keskkond on meeldiv, turvaline ning toetab õppijate eesmärkide saavutamist (Beljajev, 2005 viidanud Ojaverre, 2008.) Selleks, et toimuks tulemuslik ja eesmärkidele orienteeritud õppimine, tuleb vangla sektsioonidesse luua ja võimaldada vastavad õpitingimused kodutööde ja ülesannete täitmiseks. Kehtival kujul õppimiseks mõeldud ruumid sageli õppimist ei toeta, kuna reaalselt õppetööd tihti ei toimu ja ruume lubatakse kasutada ka mitteõppivatele kinnipeetavatele (Ojaverre, 2008.)

Eelnevast tulenevalt kerkis esile probleem, mis on sõnastatud küsimusena: Millised on vangide õppimisvõimalused kutseõppes Tallinna Vanglas? Uurimustöö eesmärk on uurida vangide tegelike õppimisvõimaluste ja kehtivate mallide kooskõla.

Selles uurimistöös keskendutakse täpsemalt Tallinna Vanglas pakutavale kutseõppele, mida koordineerib Tallinna Ehituskool. Põhiliste teoreetiliste materjalidena on autor kasutanud Eesti Sisekaitseakadeemias tehtud lõputööd E. Ojaverre poolt ning L. Raja magitritööd Tallinna Ülikooli andragoogika õppetoolist, just seetõttu, et need uurimustööd puudutavad Eesti vanglates olevat olukorda. Samuti on kasutatud T. Manger, O.-J. Eikeland, Å. Diseth, H. Hetland, A. Asbjørnseni Skandinaavia maades tehtud uuringut vanglateskeskkonnas õppimisest.

Ülevaade teooriast

Eesti vanglates saavad vangid omandada üld- ja kutseharidust ning õppida eesti keelt. Õpe on korraldatud haridussüsteemi üldiste põhimõtete ja õigusaktide alusel ning õpet korraldavad riigi koolivõrku kuuluvad koolid. Kutseharidust pakuvad Tartu kutsehariduskeskus (Tartu vanglas), Tallinna ehituskool (Tallinna ning Harku ja Murru vanglas) ja Ida-Virumaa kutsehariduskeskus (Viru

vanglas). Kutseharidust pakutakse aianduse, õmblemise, kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehituse, puidupingitöölise, keevitaja, elektri- ja abikoka ja väikeettevõtluse erialal. Õppekavad vastavad riiklikele nõuetele ning seetõttu kestab õppeperiood üks kuni kaks õppeaastat (Justiitsministeerium, s.a.). Peale üld- ja kutseharidusõppe võimaldatakse vangidele ka eesti keele õpet. Riigikeele õppimiseks on vahistatutele ja süüdimõistetutele loodud 430 õppekohta. Eesti keelt on võimalik õppida kuni B2 tasemeni (Justiitsministeerium, s.a.).

Eeltoodud informatsioonist ja mitmetes vanglates organiseeritud autorite (Männiste & Unt 2003; Nevvonen, 2003; Pehk, 2006; Pärt, 2006; Saametselg, 2006; Sepp, 2002; Varm, 2004 viidanud Raja, 2007) uurimustest selgub, et seadusandlikud alused ja tingimused õpingute jätkamiseks vanglas on kinnipeetavate jaoks piisavad. Ometi jätkavad vanglas õpinguid vaid vähesed ja nendegi hulgast on väljalangevus suur (Raja, 2007.)

Vangla keskkonna mõju õppimisele

Vangla kui elukeskkond ning õpetamise ja õpikeskkond on spetsiifiline ja see mõjutab kooli eesmärke ning tegevust (Brint, 1998). Vangla on totalitaarne institutsioon, kus mitmekesiste inimlike vajaduste rahuldamisega tegeleb bürokraatlik organisatsioon. Totalitaarne on niisugune institutsioon, kus on kadunud barjäärid, mis tavaliselt eraldavad õppimist, magamist, tööd ja mängu (Hess & Markson & Stein, 2000.)

Vanglarežiimi ja hariduse omandamise vahel võib tekkida vastuolusid kuna haridus keskendub inimeste võimetele ning ergutab neid osalema, analüüsima, valikuid tegema ja otsustama. Sellele vastandina keskendutakse vanglas julgeoleku ja järelvalve tagamisel pigem inimese tegevuse piiramisele ja kontrollimisele (Council of Europe, 1990).

Raja, L. (2007) uurimusest tuli välja, et klassiruumid ei ole kinnipeetavate arvates ei mugavad, hubased ega kaasaegse sisustusega. Ka ei piisa õppevahendeid (õpikud, arvutid, tööriistad). Klassiruumid ei ole ülerahvastatud, kuigi esineb ka liitklasse. Seega õpikeskkonna füüsiline ruum ei ole atraktiivne ja kinnipeetavad ootavad siin muutusi. Ka ootavad nad õpitavate erialade valiku suurenemist ja pakutava hariduse kvaliteedi tõusu. Õppijad peavad väga oluliseks võimalust õhtusteks koolivälisteks õppekonsultatsioonideks.

Vangla keskkond mõjutab oluliselt kinnipeetavate õppimist, kuid kindel siht ning motivatsioon teeb seda kindlasti lihtsamaks. Kui kinnipeetaval on eelnev õpikogemus, siis on tal lihtsam hakkama saada ka õppimisega kinnipidamisasutuses.

Kinnipeetavate enda motivatsiooni olulisus ning vangla poolt kasutusel olevad motivaatorid

Motivatsiooniks nimetatakse sisemisi ajendeid, põhjusi ja jõude, mis mõjutavad inimese tegevust (Vadi, 2004 viidanud Ojaveri, 2008.) Motivatsiooni võib defineerida kui sisemist seisundit, mis

aktiveerib ja annab suuna isiklikele mõtetele, tunnetele ja tegudele. Motivatsiooni iseloomustab soov saavutada eesmärk, mis toob isiklikku kasu või tasu (Lahey, 1992, Freeman, 1999, Varm, 2005 viidanud Ojaveri, 2008.) Motivatsiooni põhjus peitub inimeses endas, tema tegevus toob talle hingelist rahulolu ja rõõmu. Välimise motivatsiooni põhjuseks on aga väline ehk materiaalne tasu (Burnett, 2002 viidanud Ojaveri, 2008). Välised stiimulid luuakse keskkonnatingimuste nagu premeerimine, ametikõrgendus jmt. inimese jaoks ihaldusväärsete hüvede näol (Märja, 2003 viidanud Ojaveri, 2008).

Õppimise juures on motivatsioon üks olulisemaid selle tulemuslikkust mõjutavaid tegureid (Beljajev, 2005 viidanud Ojaveri, 2008). Kahjuks kinnipeetavatele õppimine üldjuhul atraktiivsena ei tundu. Õppetegevusega tegeletakse vaid selleks, et hoiduda teistest kohustustest, mis vanglas olemisega kaasnevad, nagu töötamine. On aga ka vange, kelle jaoks õppimine on oluline väljund leidmaks tööd tulevikus ning üleüldiselt enesetäienduseks. Vajalik on aga teostada rohkem uurimusi, leidmaks viise kuidas erinevaid tüüpe vange suunata ja hoida ning paremini nende vajadusi kaardistada (Manger, Eikeland, Diseth, Hetland, Asbjørnsen, 2010.)

Uuringud (Costelloe, 2003, Forster, 1990 viidanud Manger, Eikeland, Diseth, Hetland, Asbjørnsen, 2010) on näidanud, et madalama haridustasemega vangid õpivadki parandusasutusse sattudes peamiselt selleks, et pääseda vangla rutiinist mitte aktiivselt eneseharidusega tegelemiseks (Manger, Eikeland, Diseth, Hetland, Asbjørnsen, 2010), kuna töö või kooliga hõivamata kinnipeetavate liikumis- ja suhtlemisvabadus on piiratud (Helme, 2011.)

Vangide motiveerimiseks kasutatakse erinevaid võtteid nagu rahaline tasustamine, vangla tööst vabastamine, spordivõimaluste kasutamine jne (Ojaveri, 2008). Kas need on ka efektiivsed ei ole kindel. Näiteks E. Ojaveri (2008) uuringust kinnipeetavate motivatsioonist Tallinna Vangla näitel selgus, et rahalise tasu asemel motiveeriks kinnipeetavaid õppima pigem õppimise potentsiaalne roll ennetähtaegsel vabanemisel ning väljavaade tegeleda rohkem spordiga.

Meetodid ja valim

Empiiriliste andmete kogumisel lähtuti kvalitatiivsest uurimisviisist, mille paindlikkus sobis antud uurimistöö temaatikaga. Kvalitatiivne uurimisviis on selline, kus andmed, nende töötlemine ja järeldused ei ole seotud arvuliste näitajatega. Kvalitatiivse uurimise käigus keskendutakse ühe objekti süvaanalüüsile, uuritakse toimuva sisu (Lahterand, 2008.)

Uurimismeetodina kasutati käesolevas uurimistöös struktureeritud, anonüümset, kirjalikku küsitlust avatud vastustega, mis oli ainuke variant antud sihtgrupiga suhtlemiseks.

Antud uurimistöö valimi moodustasid juhuslikult valitud 11 Tallinna Vangla kutseõppes aktiivselt õppetöös osalevat meessoost kinnipeetavat, kellele saadeti ankeedid anonüümselt täitmiseks, läbi kutseõppe koordinaatori 19. veebruaril 2013. aastal ning vastused saadi tagasi 6. märtsil samal aastal. Valimi moodustamise puhul ei võetud arvesse vanust ega haridustaset, aga arvestades fakti, et kõik küsitletud õpivad kutsehariduses, siis on teada, et neil on vähemalt põhiharidus.

Andmeid analüüsi kvalitatiivse sisuanalüüsi metoodikat kasutades, ajavahemikul märts- aprill 2013. Andmed kategoriseeriti kolmeks: 1) teadlikkus õppevõimaluste kohta 2) toetus õppimisele ja 3) takistused õppimisele kinnipidamisasutuses.

Tulemused

Uurimuse tulemused esitatakse kolme põhikategooria alusel: 1) teada saamine õppimisvõimalustest 2) toetus õppimisele ja 3) takistused õppimises.

Teada saamine õppimisvõimalustest

Andmetest selgus, et üheksast küsitletud vangist sai informatsiooni vanglas õppimise kohta kaasvangidelt ning huvi tekkimisel lisainformatsiooni, kas oma kontaktisikult või vanglatöötajatelt.

„...konkreetselt nendest aladest, mida õpetatakse TEK-is, sain teada teise kinnipeetava käest.“

„Esmalt teistelt kinnipeetavatelt, täpsemalt uurisin kontaktisikult.“

„Algul kaas kinnipeetavate käest ja hiljem vangla töötajate käest.“

„Eelvangistuses olles kaasvangidelt.“

Kaks küsitletutest märkisid, et pidid ise tundma huvi ning uurima, mis võimalused neil õppimiseks on.

„Ise uurisin, et mis võimalused mul on siin õppida.“

„Ise pidin uurima, kuna kinnises sektsioonis puuduvad muud teabe võimalused.“

Teoorias välja toodud individuaalset täitmiskava (ITK) ei maininud informatsiooniallikana mitte ükski küsitletu.

Toetus õppimisele

Küsitletud kinnipeetavatest seitse tõi õppimise toetajatena välja kutsekooli-poolsed ressursid ehk siis õppevahendid ning toetavad ja arusaajad õpetajad.

„Vangla poolt peaaegu mitte midagi, minimaalne. Kooli poolt õppevahendid ja paljud õpetajad, kes tegelevad nende vähestega, keda ka tegelikult õppimine huvitab.“

„Arusaajad ja inimlikud õpetajad toetavad õppimist...“

„Tasuta õppematerjalid (pastakad, vihikud jne.).“

Kolm küsitletuist vastas, et nende õppimist vanglas ei toetata mingil moel.

„Enda puhul ma ei ole veel adunud, mis siin vanglas õppimisvõimalusi toetaks.“

„Selline asi puudub, nagu toetus.“

Neli kinnipeetav vastas, et õppimist toetab koolis tuntav teine õhkkond ning sellest tulenevalt vaheldus elusektsioonile.

„... koolis on teine õhkkond, mis on elusektsioonis. Koolis on eestlased kellega saab emakeeles suhelda, aga elusektsioonis see võimalus puudub...“

„... et sisustada oma aega millegi kasulikuga.“

„Selleks, et siin võib muidu täitsa hulluks minna.“

„Koolis käies on rohkem liikumist ja rohkem suhtlemist, mida vanglas on ebapiisavalt.“

Teooriat antud kategooria toetas osaliselt – kuigi ei mainitud õppimise toetajatena ühtegi teoorias välja toodud soodustust, nagu näiteks paremad sportimivõimalused, töölt vabastamine või rahaline tasu, siis mainiti keskkonna vahelduse olulisust, hirmu tegevusetuse ees ning tahtmist midagi teha.

Takistused õppimises

Viis küsitluteest leidis, et suurim takistus on õppevahendite puudus ning nende, olemasolevat vanaaegsus.

„... Praktikas on kasutuses NSVL aegsed masinad! Kõige paremad õpikud on aastast 1984!“

„Vangla on vana ja ruumi pole. Sooviks ikka praktikat kaasaegsetel puidupinkidel läbida...“

„Puuidutöökoja varustus on väga vana...“

Kaks kinnipeetavat mainisid lisaks ka lubatud õppekeskkondade puudumist ning ajapuudust.

„Kui õpin, siis mul jäävad ära paljud ettenähtud võimalused, näiteks vabaaja kasutamist jääb pärast 1,5 tundi, pesemine lükkub päeva võrra edasi...“

„... raamatukogu ei saa üldse kasutada...“

„... iseseisvalt õppimise privaatsuse puudumine nii koolis kui peale kooli salgas, mitte kuskil pole tingimusi kus oleks vaikne ja rahulik...“

Neli küsitletud vangidest tõid probleemina välja vanglatöötajate käitumise ning samuti nende konflikti õpetajatega.

„... Julgeolek üritab kontrollida, mid õpetaja võib meile rääkida või mida mitte (õpetaja ei tohi välja-elust sõnagi rääkida näiteks).“

„... vanglateenistuse suvaline ja ülbe suhtumine õpetajatesse ning nendele ebanormaalse tingimuste seadmine...“

„Vanglateenistuse tegevus suhtumisel kinnipeetavatesse ja igasuguste haiglaste piirangute seadmisel kandub negatiivses vormis üle ka õppimise ajaks kooli. Vanglateenistuse suutmatust ja ilmselt ka tahtmatust lahendada kerkinud probleeme kinnipeetava huvidest lähtuvalt, pörsib adekvaatset ja efektiivset õppetegevust koolis...“

„Kui kinnipeetav soovib asuda kooli õppima, ei võimalda vangla ennem seda kui kinnipeetav on harja ja lapiga põrandaid küürinud nädal aega...“

„Kui oled juba kooli kirja pannud ja siis puudub kas või päeva, siis saad seletuskirja ja pannakse kartsa, kui on seletuskirju rohkem kui üks.“

Antud kategooria toetas teooriat osaliselt. Eelnevalt oli teada, et vanglates on vananenud õppevahendid ning puuduvad kohad, kus kinnipeetavad saaksid rahulikult õppida. Uueks informatsiooniks oli vanglatöötajate ning õpetajate vaheline konfliktsus ning vanglatöötajate ebaprofessionaalne käitumine kinnipeetavate suhtes.

Arutelu

Vanglas õppimine on raskendatud peamiselt selliste asjaolude tõttu, nagu ebaharilik ja konfliktne õpikeskkond, jäigalt paikapandud ning limiteeritud ajakava, mis ei võimalda tihti kinnipeetavatel

õppetegevusega piisaval määral tegeleda ning sobivate ja adekvaatsete õpimaterjalide ning õppimiseks vajalikkude ruumide puudumine. Probleemne on ka vanglapersonali suhtumine nii õppivatesse vangidesse kui õppepersonali, mis võib pärssida info kulgemist õppetöös. Kindlasti on üheks suureks problemaatiliseks faktoriks vanglas õppimise puhul ka motivatsiooni küsimus. Kuna väliseid motivaatoreid, nagu rahalise tasu puudumine mujal kui riigikeele õppes või potentsiaalne teenistusaja lühendamine praktiliselt ei eksisteeri, on alatasa keeruliseks teemaks vangide motiveerimine õppetöösse astumiseks.

Juhindudes käesoleva seminaritöö teoreetilisest poolest ning kõrvutades seda uurimusest selgunud tulemustega, võib järeldada, et kinnipeetavatele vanglasse sattumisel koostatavat individuaalset täitmiskava, ei ole võimalik hetkeseisuga adekvaatse efektiivsusega rakendada. Küsitluses osalenud vangid ei maininud infoallikana individuaalset täitmiskava, pigem tuli info kaasvangidelt ning seejärel tugiisikult.

Uuringust (Costelloe, 2003, Forster, 1990 viidanud Manger, Eikeland, Diseth, Hetland, Asbjørnsen, 2010) tuli välja, et kinnipeetavad lähevad õppima enamasti seetõttu, et saada välja oma rutiinsest keskkonnast ning selleks, et midagi teha. Antud uurimus kinnitas eelnevat uurimust, kuna ka selle uurimuse kinnipeetavad tõid välja õppimise põhjuseks igavuse peletamise.

Kokkuvõte

Käesolev seminaritöö üritas püstitatud uurimisküsimusele tuginedes selgitada, kuivõrd adekvaatsed on õppimisvõimalused kutseõppes Tallinna Vangla näitel. Teeoriast selgus, et peamisteks probleempunktideks on kindlasti ühelt poolt motivatsiooniküsimus ning vangla kui õppekeskkonna konfliktsus. Uurimuse käigus avardas autor seminaritöö raames koostatud küsitluse abil vahet teoreetilise käsitluse, eelnevate materjalide ning Tallinna Vangla tegeliku olukorra vahel.

Autor tõi välja, lisaks seminaritöö teoreetilises osas tutvustatud probleempunktidele ka asjaolud, et ühest küljest jätab Tallinna Vangla näitel soovida õppetegevuse korraldamise korralduslik pool ning teisalt, et vanglapersonalil on õppetegevuse koordineerimise ning selle toetamisega süsteemisiseseid probleeme. Vangide eluolu edendamise seisukohast eksisteerib autori arvamusel vanglapersonali ning õppekorraldajate vahel kindlasti sisemine konflikt.

Käesolev seminaritöö täitis püstitatud eesmärgi osaliselt: teavet vangide tegeliku käekäigu kohta vanglas õppimise teemal Tallinna Vangla näitel suutis uurimus avardada ning tõi välja kindlaid nõrkusi õppima asumise problematika osas. Samuti lõi käesolev töö eelduse täiendavate uurimuste läbiviimiseks tulevikus.

Allikad

Balyss, P. (2003). Learning behind bars: time to liberate prison education. *Studies in the Education of Adults*, 35, 2, 157–172.

Brint, S. (1998). *Schools and Societies*. London: Thousand Oakes.

Council of Europe (1990). *Education in Prison*. [2013, jaanuar 25].

http://www.epea.org/uploads/media/Education_In_Prison_O2.pdf

Eesti Vabariigi Valitsus (2004). Hariduskorraldus vanglas „Arengukava 2004-2006“. [2012, oktoober 3]. <http://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC0QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.hm.ee%2Findex.php%3Fpopup%3Ddownload%26id%3D5058&ei=IEIGUdGJI8HCtAbIt4DwAQ&usg=AFQjCNGXaL9BUuUvOywOWyilO66B8hVfgw&sig2=nF4CUNpBOt4Hj1-qMWLNqQ&bvm=bv.41524429,d.Yms>

Helme, K. (2011, veebruar 18). Vangid saavad valida kolme eriala vahel. *Õpetajate Leht*, 14. Justiitsministeerium (s.a.). *Vanglateenistus*. [2012, oktoober 3].

Laforest, J. (2009). Guide to Organizing Semi-Structured Interviews With Key Informant. *Safety Diagnosis Tool Kit For Local Communities*. Vol 11. Bibliothèque et Archives nationales du Québec. Quebec, Canada. http://www.inspq.qc.ca/pdf/publications/guide_entretien_vol11_eng.pdf

Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn http://syg.edu.ee/~peil/ut_alused/kvalitatiivne_uurimisviis.html

Liba, P. (2011). Korduvkuritegevuse riskide hindamise lähtealused ja praktika Eesti vanglasüsteemis. *Juridica*, 10, 779-786.

Manger, T., Eikeland O.-J., Diseth, Å., Hetland, H., Asbjørnsen, A. (2010). Prison Inmates' Educational Motives: Are They Pushed or Pulled? *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54, 6, 535-547

Ojaveere, E. (2008). *Kinnipeetavate motivatsioon hariduse omandamisel Tallinna vangla näitel*. [Lõputöö]. Tallinn. Sisekaitseakadeemia justiitskolledž.

Raja, L. (2007). *Kinnipeetavate õpinguid ja õppimist mõjutavad tegurid: Murru vangla näitel.*

[Magistritöö]. Tallinn. Tallinna Ülikooli andragoogika õppetool.

ARTIKLID 2011

ARTIKLID 2012

ARTIKLID 2013

ARTIKLID 2014

ARTIKLID 2015

ARTIKLID 2016

ARTIKLID 2017

ARTIKLID 2018

ARTIKLID 2019

ARTIKLID 2020

ARTIKLID 2021

ARTIKLID 2022

ARTIKLID 2023

Otsi

Privaatsusreeglid

© 2025 Tallinna Ülikool | Haridusteaduste instituut | Andragoogika | CC BY-NC-ND 4.0